

Starptautiskā sadarbība

Publicēts: 12.06.2021.

Baltijas valstu komiteja Dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanai un attīstībai

Baltijas valstu komiteja Dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanai un attīstībai ir platforma, kas apvieno par Dziesmu un deju svētku tradīciju atbildīgo institūciju pārstāvu un atbilstošo nozaru ekspertus no Igaunijas, Latvijas un Lietuvas. Komitejā no katras valsts deleģēti 6 pārstāvji, kopumā 18 komitejas locekļi.

Komiteja tika izveidota, lai sagatavotu nominācijas failu starptautiskai UNESCO programmai, kas izceļ pasaules “dzīvo” kultūras tradīciju daudzveidību. 2003. gadā Baltijas dziesmu un deju svētku tradīcija tika atzīta par UNESCO Cilvēces mantojuma nemateriālā kultūras mantojuma meistardarbu, savukārt 2008. gadā, līdz ar UNESCO 2003. gada konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu pieņemšanu, tradīcija iekļauta UNESCO Cilvēces nemateriālā kultūras mantojuma reprezentatīvajā sarakstā. Pēc starptautiskās Baltijas Dziesmu un deju svētku tradīcijas atzīšanas Komiteja darbu ir turpinājusi, izstrādājot starptautisko saglabāšanas un attīstības plānu tradīcijai un uzraugot tā izpildi. Komitejas locekļi regulāri rīko pieredzes apmaiņas braucienus, seminārus un starptautiskas konferences, lai analizētu aktuālās problēmas un izaicinājumus, kas saistīti ar tradīcijas saglabāšanu un pārmantošanu, kā arī Dziesmu un deju svētku organizēšanu. Komitejas prioritātes pašlaik ir monitoringa sistēmas izveide, izstrādājot noteiktu kritēriju kopu tradīcijas ilgtspējas novērtēšanai un analīzei ilgtermiņā.

Komitejas darbu no 2015. līdz 2017. gadam vada Latvija, pildot Komitejas sekretariāta funkciju. Sekretariāts nosaka darba kārtību, apkopojot Komitejas locekļu iniciatīvas dažādu jautājumu aktualizācijai, kā arī sagatavo atbilstošus dokumentus, rīko un vada Komitejas sanāksmes.

[Baltijas valstu komitejas Dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanai un attīstībai sastāvs](#)

Latvijas dalība UNESCO Starpvaldību komitejas nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai darbā

2006.gada 20.aprīlī Latvija pievienojās UNESCO* [Konvencijai par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu](#) (turpmāk – Konvencija). Latvijā Konvencija ir apstiprināta ar likumu „Par Apvienoto Nāciju izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas konvenciju par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu”.

Starptautiskā komiteja nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai ir viena no UNESCO Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu pārvaldības institūcijām, kas pieņem lēmumus par Konvencijas attīstību un nemateriālā kultūras mantojuma nomināciju iekļaušanu starptautiskajos sarakstos. Konvencijas dalībvalstu skaits līdz 2017.gada 1.jūlijam ir sasniedzis 174 pasaules valstis, un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana ir kļuvusi par vienu no nozīmīgākajām globālajām kultūras politikas prioritātēm. Nemateriālais kultūras mantojums līdzās materiālajam kultūras mantojumam ir kultūras piederības, identitātes un pašapziņas avots. Tas tiek uzskatīts par vienu no galvenajiem resursiem kultūras izpausmju daudzveidībai, kas ir būtisks faktors ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai.

2012.gadā Konvencijas dalībvalstu Ģenerālās asamblejas 4.sesijā Latviju uz četriem gadiem (2012–2016) ievēlēja darbam UNESCO Starptautiskā komitejā nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai (turpmāk – Komiteja). 2012.gadā notika divas darba sesijas Parīzē (Francijā). Latvijas delegāciju vadīja tā laika Latvijas Nacionālā kultūras centra direktore, šobrīd Latvijas Republikas kultūras ministre Dace Melbārde, un delegācijas darbā piedalījās LNKC folkloras eksperte Gita Lancere, biedrības "Aprika" vadītāja Māra Mellēna un UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Komunikācijas un informācijas sektora vadītāja Evija Maļkeviča. Abās darba sesijās kopā izvērtēti 16 Konvencijas dalībvalstu periodiskie ziņojumi, 8 pieteikumi Nemateriālā kultūras mantojuma, kam

nepieciešama neatliekama saglabāšana, sarakstam, 36 pieteikumi – Reprezentatīvajam sarakstam, kā arī divi labās prakses piemēri.

Līdzās Latvijas mandātam Komitejā, 2013.gada oktobrī Parīzē (Francijā) Dace Melbārde UNESCO Ģenerālās konferences 37.sesijas ietvaros pildīja Kultūras komisijas vadītājas pienākumus. Darba sesijas ietvaros Dace Melbārde piedalījās Kultūras komisijas darba kārtības sagatavošanā, t.sk. tiekoties ar UNESCO ģenerāldirektora vietnieku Frančesko Bandrīnu, Konvencijas sekretariāta vadītāju Sesilu Duveli un UNESCO ģenerāldirektori Irinu Bokovu. Sesijā izskatīti 11 UNESCO Kultūras komisijas kompetences jautājumi.

Pēc Daces Melbārdes stāšanās kultūras ministres amatā Latvijas delegācijas darbu Komitejā turpināja vadīt Latvijas Kultūras akadēmijas docente, pētniece Anita Vaivade. Laikā no 2013.gada 30.novembra līdz 8.decembrim Anita Vaivade un LNKC folkloras eksperte Gita Lancere piedalījās UNESCO Komitejas 8.sesijā Baku (Azerbaidžānā), kuras darba kārtībā bija Konvencijas īstenošanas starptautiski aktuālie jautājumi, t.sk. 11 Konvencijas dalībvalstu periodiskie ziņojumi, 31 pieteikumu izvērtēšana iekļaušanai Reprezentatīvajā sarakstā, 12 pieteikumi neatliekamās saglabāšanas sarakstam, kā arī divi pieteikumi labās prakses piemēriem, viens finansiālā atbalsta pieprasījums un 19 akreditācijas pieteikumi no nevalstiskajām organizācijām (turpmāk – NVO).

2014.gadā no 24. līdz 28.novembrim Parīzē (Francijā) noritēja Komitejas 9.sesija, kurā Latvijas delegācija Komitejas sastāvā darbojās jau trešo reizi. Komitejas 9.sesijā Latviju pārstāvēja Anita Vaivade un Gita Lancere, un līdzās aktīvai dalībai sesijas debatēs Latvijas delegācija veica sesijas viceprezidējošās valsts un galvenā ziņotāja pienākumus. 2014.gadā ekspertu grupa no Latvijas piedalījās Apakškomitejas (angl. *Subsidiary Body*) darbā, sagatavojot 46 lēmumprojektus Konvencijas Reprezentatīvajam sarakstam pieteiktajām nominācijām. Līdz ar to 2014.gads bija apjomīga veikuma gads Latvijas delegācijas darbam Komitejā. Komitejas 9.sesijā kopumā tika izvērtēti 35 valstu periodiskie ziņojumi, 46 pieteikumi Reprezentatīvajam sarakstam, 8 pieteikumi neatliekamās saglabāšanas sarakstam un četri labās prakses piemēru pieteikumi, kā arī divi finansiālā atbalsta pieteikumi.

2015.gadā no 30.novembra līdz 4.decembrim Vindhukā (Namībijā) noritēja Komitejas 10.sesija, kurā Latviju pārstāvēja Anita Vaivade un Gita Lancere. Komitejas dienas kārtībā bija jautājumi par Konvencijas īstenošanas starptautiskajām aktualitātēm, lemjot par nemateriālā mantojuma nozīmi ilgtspējīgas attīstības politikas veidošanā, kā arī pieņemot 12 ētikas principus nemateriālā mantojuma saglabāšanai. Komiteja izvērtēja arī 28 valstu ziņojumus par Konvencijas īstenošanu, UNESCO Sekretariāta īstenoto programmu nemateriālā mantojuma saglabāšanas kapacitātes stiprināšanai dažādos pasaules reģionos, kā arī lēma par jaunu nomināciju iekļaušanu starptautiskajos nemateriālā kultūras mantojuma sarakstos, izskatot 35 nominācijas Reprezentatīvajam sarakstam, 8 nominācijas neatliekamās saglabāšanas sarakstam un divus pieteikumus finansiālā atbalsta saņemšanai.

Komitejas darba pieredzē šī bija pirmā sesija, kad tika izskatīti arī kopumā 69 Konvencijas akreditēto NVO ziņojumi par šo organizāciju darbību četru gadu laika periodā, tāpat arī izskatīti 54 jauni akreditācijas pieteikumi. Atbalstošs lēmums NVO akreditācijai pieņemts par kopumā 24 organizācijām, tai skaitā starpnozaru mākslas grupu "[Serde](#)", kas ir pirmā NVO no Latvijas, kā arī Baltijas valstīm, kas iesniegusi pieteikumu akreditācijai. Dienu pirms Komitejas sesijas darba sākuma noritēja Konvencijas [Nevalstisko organizāciju foruma](#) sanāksme, pulcinot gan starptautiskas, gan nacionāla un lokāla mēroga nevalstiskās organizācijas diskusijai par nemateriālā mantojuma saglabāšanas ētikas jautājumiem.

Līdz ar Komitejas 10.sesiju noslēdzās Latvijas četru gadu ieguldījums Komitejas darbā, kas uzsākts Latvijas Republikas kultūras ministres Daces Melbārdes vadībā un turpināts Latvijas Kultūras akadēmijas docentes, pētnieces Anitas Vaivades vadībā. Mandāta laikā Latvijas delegācija ir paudusi pastāvīgu atbalstu tādu jautājumu nozīmībai Konvencijas īstenošanā, kā NVO iesaiste un ieguldījums nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanā, atbalsts globālajai kapacitātes celšanas programmai, izglītības un pētniecības nozīme t.sk. nemateriālā kultūras mantojuma tiesību jomā, kā arī pēctecības ievērošana Komitejas lēmumos, īpaši attiecībā uz starptautiskajiem sarakstiem pieteikto nomināciju izvērtējumu. Latvijas delegācijas ieguldījums Komitejas darbā ir atzinīgi vērtēts nemateriālā kultūras mantojuma ekspertīzes un Komitejas darba kompetences dēļ, kā arī novērtējot Latvijas apņēmību veicināt pārdomātu Konvencijas īstenošanu.

2016.gadā Konvencijas dalībvalstu Ģenerālā asambleja tās 6.sesijā lēma par 12 jaunu Komitejas dalībvalstu ievēlēšanu, tādējādi atjaunojot pusi Komitejas dalībvalstu sastāva. Līdz ar mandāta noslēgumu Latvija turpina piedalīties Komitejas sesijās novērotājas valsts statusā, t.sk. Komitejas 11.sesijā, kas noritēja Adisabebā (Etiopijā) no 2016.gada 28.novembra līdz 2.decembrim. Savukārt pie Konvencijas akreditētās NVO no Latvijas – starpnozaru mākslas grupas "Serde" – pārstāve Signe Pucena ir piedalījies nemateriālā kultūras mantojuma NVO foruma simpozijā Adisabebā (Etiopijā) 2016.gada 27.novembrī.

** Latvija ir Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas (UNESCO) dalībvalsts kopš 1991.gada 14.oktobra, kad notika oficiālā mūsu valsts uzņemšanas ceremonija UNESCO galvenajā mītnē Parīzē. Atbilstoši UNESCO Konstitūcijai 1992.gadā ar Latvijas Republikas Augstākās padomes lēmumu izveidota [UNESCO Latvijas Nacionālā komisija \(UNESCO LNK\)](#)*

<https://www.lnkc.gov.lv/lv/starptautiska-sadarbiba>